

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

A Kúria a Dr. Czeglédy Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. ... ügyvéd, által képviselt ... kérelmezőnek a Nemzeti Választási Bizottság 2016. február 29. napján meghozott 15/2016. számú határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálat iránti kérelme folytán megindult nemperes eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 15/2016. számú határozatát megváltoztatja, megállapítja, az esélyegyenlőség és a rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvi követelményét - a határozatban foglaltakon túl - az is sérti, hogy a 2016. február 23-án a Nemzeti Választási Iroda székházában tartózkodó ismeretlen személyek ... kérelmezőt akadályozták az országos népszavazás kezdeményezéséhez fűződő jogának gyakorlásában.

Egyebekben a Kúria az Nemzeti Választási Bizottság határozatát helybenhagyja.

A feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s :

A kérelmező személyesen eljárva 2016. február 26-án kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Iroda (továbbiakban NVI) székházában és az épület előtt 2016. február 23-án történtek miatt. Kifogásában előadta, hogy 2016. február 23-án országos népszavazási kezdeményezés benyújtása céljából érkezett többedmagával az NVI

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

székházához. Ekkor már számára ismeretlen, kb. 20 erős testalkatú személy (továbbiakban: Csoport) tartózkodott a székház előtt, akik fenyegető magatartást tanúsítottak. A Csoport tagjai ... a székházba való belépéskor maguk elé engedtek, annak ellenére, hogy ... a kérelmező után érkezett.

Sérelmezte a kérelmező, hogy az NVI semmilyen intézkedést nem tett annak érdekében, hogy kivizsgálja, a Csoport tagjai valóban országos népszavazási kezdeményezés céljából tartózkodtak-e az épületben. E körben hivatkozott a Kúria Knk.IV.37.721/2015/2. számú végzésére.

Álláspontja szerint a fentiek miatt sérültek a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ve.) 2.§ (1) bekezdésében rögzített elvek, nevezetesen a választás tisztaságának megóvása, az önkéntes részvétel a választási eljárásban, az esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek között, valamint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvei. Hivatkozott továbbá a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (továbbiakban: Nsztv.) 1.§ (1) bekezdésére, 4.§ (1)-(2) bekezdésére és 6.§ (1)-(2) bekezdésére.

Mindezek alapján a kérelmező kérte, hogy a Nemzeti Választási Bizottság (továbbiakban: NVB) a kifogásnak adjon helyt és állapítsa meg a jogszabálysértés tényét, a jogszabálysértőket tiltsa el a további jogszabálysértéstől és a népszavazási eljárás jogorvoslattal érintett részét semmisítse meg, ennek keretében elsődlegesen semmisítse meg a személyesen nem ... által benyújtott népszavazási kezdeményezést, másodlagosan elutasítás hiányában tagadja meg annak hitelesítését.

Az NVB 15/2016. számú határozatával a kifogásnak részben helyt adott és megállapította, hogy 2016. február 23-án az NVI székházában tartózkodó ismeretlen személyek, akik nyilatkozatuk ellenére nem országos népszavazási kezdeményezés benyújtása céljából érkeztek a Nemzeti Választási Irodába, magatartásukkal megsértették a Ve. 2.§ (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a választás tisztaságának megóvása alapelvét, a c) pont szerinti

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

esélyegyenlőségi alapelvét és az e) pont szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét. Az NVB ezen felül eltiltotta a jogsértőket a további jogszabálysértéstől, a kifogást egyebekben pedig elutasította.

Határozatának indokolásában az NVB rámutatott, hogy a népszavazáshoz való jog, ennek keretében pedig a kezdeményezés benyújtásához való jog gyakorlásának a vonatkozó jogszabályokban foglaltaktól eltérő célú kihasználása a Csoport tagjai részéről egyértelműen felfedezhető volt. E körben hangsúlyozta, hogy a Ve.2.§ (1) bekezdésében foglalt alapelvek a választópolgárok egymás irányába kifejtett magatartását is meghatározzák. Az alapelveknek nem megfelelő magatartás, a nem rendeltetésszerű joggyakorlás szükségképpen csorbíthatja mások jogait, korlátozhatja más választópolgárok jogos érdekeinek érvényesülését. Jelen ügyben rögzíthető a Csoport tagjainak szándéka az NVI székházában tett korábbi állításukkal ellentétben nem terjedt ki arra, hogy országos népszavazási kezdeményezést nyújtsanak be. E magatartásuk pedig egyrészt ellentétes az országos népszavazási kezdeményezés benyújtásához való jog rendeltetésével és céljával, másrészt sérti a népszavazási eljárás tisztaságának alapelvét is. A határozat e körben kiemelte továbbá, hogy a választási szervek hivatalos helyiségeiben való tartózkodásra vonatkozó jog nem parttalan, az időben és célhoz kötöttségében is korlátozott. Azzal, hogy a Csoport tagjai valós beadványozói szándék nélkül együttesen tartózkodtak az NVI székházában, csökkentették a kérelmező esélyét arra, hogy szándéka szerint mielőbb oda juthasson az érkeztető bélyegző berendezéshez, ekként sérült az esélyegyenlőség alapelve. A Csoport tagjainak magatartása egyértelműen visszaélésszerű joggyakorlásnak minősül, mert a népszavazási kezdeményezés intézményét arra használták, hogy valódi szándék nélkül úgy tegyenek, mintha népszavazást akarnának kezdeményezni. A fentiekkel a Csoport tagjai megsértették a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjában foglalt eljárási alapelveket, a b) pont sérelmét azonban az NVB nem látta bizonyítottnak.

Az NVB hangsúlyozta, bár a Csoport tagjai indokolatlanul tartózkodtak a székházban, azonban a felvételekből az is kiderül, miszerint tetteleg nem akadályozták az előtérben való közlekedést,

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

és a kérelmező állításával ellentétben nem is segítették más, így ... szervező vagy kísérője magatartását. A Csoport jogellenes magatartása nem hozható összefüggésbe ... szervező és kísérője magatartásával, illetve azzal, hogy korábban rögzítették nevezett kezdeményezése érkezési időpontját, mint a kérelmezőét. Nem megalapozott az a kifogás, mely szerint a Csoport tagjai által keletkeztetett jogellenes helyzetet ... szervező kihasználta volna.

Az NVI tevékenységét sérelmező kifogás körében az NVB hangsúlyozta, az NVI munkatársa személyesen kérdezte meg a székházban tartózkodókat, hogy milyen célból várnak az előtérben. A Csoport tagjai egyértelmű választ adtak, elmondták, országos népszavazási kezdeményezés benyújtása céljából vannak jelen. Annak vizsgálata, miszerint rendelkeznek-e húsz támogató választópolgár aláírásával, aláírásgyűjtő ív mintapéldányával és az adatkezelés nyilvántartásba vételéről szóló határozattal nem történhet meg a benyújtás előtt, csak azt követően. Az NVI nem mulasztott, mikor nem végezte el a Csoport tagjainál lévő dokumentáció tüzetes, szakmai ellenőrzését a benyújtás előtt.

Az NVB rámutatott arra, a kérelmező kifogásában kért, az ... országos népszavazási kezdeményezésének megsemmisítésére, valamint a hitelesítés megtagadására vonatkozó jogkövetkezmény kimondására jelen eljárás során nincs mód.

Összességében az NVB a kifogásnak részben helyt adott, a Csoport tagjai tekintetében állapított meg jogsértést és tiltotta el az ismeretlen személyeket a jogsértéstől. A kifogást ... szervező és az NVI tekintetében nem találta megalapozottnak, ezért vonatkozásukban azt elutasította.

Az NVB határozatával szemben a kérelmező terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak megváltoztatása iránt, melynek keretében kérte ... és az NVI tekintetében jogszabálysértés megállapítását és további jogszabálysértéstől való eltiltását. E mellett kérte a népszavazási eljárás jogorvoslattal érintett részét megsemmisíteni, azaz a személyesen nem ... által benyújtott országos népszavazási kezdeményezést megsemmisíteni, a nyilvánvalóan jogellenes magatartások jogkövetkezményeit elhárítani.

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

A kérelmező érvelése szerint ... 2016. február 23-án jogellenesen járt el az NVI székház előterében, mert a Ve. 2. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiban foglalt választási alapelveket és az Nsztv. 6. § (1) bekezdését súlyosan, mindenki számára láthatóan és tudatosan megsértette, amikor úgy lépett be a székház előterébe, majd ült le az érkeztető bélyegző géptől a legtávolabbi székre, hogy a személyes érkeztető szándékáról eleve lemondva, láthatóan mappa vagy beadvány nélkül tartózkodott az előtérben. A székház előterében jelenlévő, erős testalkatú, tar fejű, ismeretlen személyazonosságú emberek egy csoportja már a fizikai jelenlétével akadályozta a kérelmező népszavazási kezdeményezésének benyújtását. Nem volt elvárható, hogy a sorfalat áttörve elsőként jusson az érkeztető géphez.

A kérelmező e körben csatolta az index.hu oldalon 2016. február 24-én megjelent cikket, ... MTI közleményét, a 2016. február 24. napján benyújtott adatvédelmi kérelmének adatait, az origo.hu honlapon 2016. február 26. napján megjelent cikket és a 444.hu oldalon található videófelvételt. Utóbbira alapozva kiemelte, az NVB hiányos és téves mérlegelés alapján jutott arra a következtetésre, mely szerint ... nem követett el jogsértést, illetve magatartása az ismeretlen emberekkel nem volt szándék- és akarategységben.

Az NVI jogsértése vonatkozásában a kérelmező előadta, az NVI 2016. február 23-án jogellenesen járt el székháza előterében, mert a Ve. 2. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiban foglalt választási alapelveket és az Nsztv. 6. § (1) bekezdését súlyosan, mindenki számára láthatóan és tudatosan megsértette, amikor az érkeztető gép elhelyezésére szolgáló előtérbe érkező erős testalkatú, tar fejű, ismeretlen személyazonosságú emberek egy csoportja személyazonosságát és ahhoz tartozó népszavazási kezdeményezések meglétét nem ellenőrizte. E vonatkozásban csatolta az NVI elnökének az ATV-n Kálmán Olga műsorában elhangzott interjút.

Az NVI a Kúria részére megküldte a székháza előterében található biztonsági kamera 2016. február 23. 03:00 órától 12:00-ig terjedő időszakra vonatkozó felvételét tartalmazó adathordozót.

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

A kifogás az alábbiak szerint részben alapos.

A Ve. 221. § (1) bekezdése szerint nincs helye fellebbezésnek a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen. A 222. § (1) bekezdése értelmében a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A 222. § (2) bekezdése alapján a bírósági felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a választási eljárásban a fellebbezési jogot kimerítették vagy a fellebbezés e törvény rendelkezései szerint kizárt.

A 224. § (2) bekezdése kimondja, a bírósági felülvizsgálati kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a megtámadott határozat meghozatalától számított harmadik napon megérkezzen az (1) bekezdés szerinti választási bizottsághoz. A 224. § (5) bekezdése szerint a bírósági felülvizsgálati eljárásban jogi képviselőt kötelező.

A támadott határozatot az NVB hozta, így azzal szemben fellebbezésnek nincs helye, a kérelmező mint érintett személy bírósági felülvizsgálati kérelmét a törvényes határidőn belül, ügyvédi képviselettel nyújtotta be.

A kérelmező nem vitatta a támadott határozatnak a Csoport magatartását értékelő részét. Érvelése szerint az NVB-nek ... és az NVI vonatkozásában is meg kellett volna állapítania a jogszabálysértés tényét és rendelkezni kellett volna a további jogszabálysértéstől való eltiltásról. A kérelmező vitatta azt a határozati megállapítást, mely szerint a Csoport tagjai tetteleg nem akadályozták az előtérben való közlekedést és nem segítették ... szervező és kísérelője magatartását.

A Ve. 2. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontja szerint választási eljárás szabályainak alkalmazás során érvényre kell juttatni a következő alapelveket:

- a) a választás tisztaságának megóvása,
- b) önkéntes részvétel a választási eljárásban,
- c) esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között,

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

e) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás.

Az Nsztv. 6. § (1) bekezdése alapján a kérdést személyesen vagy postai úton lehet benyújtani.

A Kúria eljáró tanácsának tagjai megtekintették az NVI székháza előterében található kamera NVI által megküldött felvételét. A Kúria megállapította, a felvételen jól látható, hogy 2016. február 23-án 11 óra 33 perc 57 másodperckor a székház előterének jobb hátsó sarkában tartózkodó kérelmező a telefonhívás fogadását követően elindult a bal oldalon lévő érkeztetőhöz. 11 óra 34 perc 01 másodperckor egy sötét színű sapkában és sötét színű kabátban lévő másik személy a haladását 1-2 másodpercen keresztül akadályozta azzal, hogy elé lépett. Ezt meghaladóan a Csoport többi tagja - figyelemmel az előtér nagyságára és az ott tartózkodó személyek számára - jelenlétükkel akadályozták a kérelmező haladéktalan eljutását az érkeztető géphez.

A Kúria álláspontja szerint ezért olyan helyzet alakult ki, mely kihatott a kérdést benyújtani szándékozók közötti esélyegyenlőségre. Ezzel sérült az esélyegyenlőség elve mellett a rendeltetésszerű joggyakorlás elve is.

A Kúria kiemeli, a kérelmező előrejutását akadályozó Csoport, melynek tagjai - az NVB határozatában foglaltaknak megfelelően - nyilatkozatukkal ellentétben nem nyújtottak be semmilyen beadványt, magatartásuk visszaélésszerű joggyakorlásnak minősül.

A fentiekre tekintettel a Kúria csak részben osztja a támadott határozat azon megállapításával, mely szerint a Csoport tagjai tetteleg nem akadályozták az előtérben való közlekedést. Ugyanis tettelegesség valóban nem írható a Csoport tagjai terhére, azonban a fent kifejtetteknek megfelelően a Csoport tagjai akadályozták a kérelmezőt az előtérben való közlekedésben, így az érkeztető megközelítésében.

A Kúria rámutat arra, ez az akadályozó magatartás - a támadott határozatban foglaltakkal ellentétben - közvetetten segítette ... és kísérőjét előbbi országos népszavazási kezdeményezésének elsőkénti érkeztetésében. Ez a tény azonban nem jelenti azt, hogy ... magatartásával megsértette a Ve. 2. § (1) a), b), c) és e) pontjait, valamint az Nsztv. 6. § (1) bekezdését. A Kúria a kérelmező érvelésével szemben nem látott alapot annak

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

megállapítására, hogy ... a Csoport tagjaival szándék- és akarategységben tevékenykedett. Nincs olyan bizonyíték, mely ezt a kérelmezői előadást kifejezetten alátámasztja. Erre nem alkalmasak a kérelmező által csatolt és az NVI által megküldött bizonyítékok sem.

A Kúria mindenben osztja a határozatnak az NVI jogszabálysértése hiányára vonatkozó érvelését. Az NVI ellenőrzési jogköre ugyanis nem terjed ki arra, hogy a székháza előterében várakozó személyek rendelkeznek-e hűsz támogató választópolgár aláírásával, aláírásgyűjtő ív mintapéldányával és az adatkezelés nyilvántartásba vételéről szóló határozattal. Ezen szempontok vizsgálatával az Nsztv. az NVI-t csak egy benyújtott és átvett országos népszavazási kezdeményezés tekintetében hatalmazza fel. Nincs olyan jogszabályhely - ilyenre a kérelmező sem tudott hivatkozni - mely erre az NVI-t feljogosítja. Az NVI kizárólag a vonatkozó jogszabályok - jelen esetben a Ve. és az Nsztv. - alapján jogosult és köteles eljárni, az azokban meghatározott hatáskörén nem terjeszkedhet túl.

A Kúria álláspontja szerint az e végzésben foglalt megállapításokhoz kapcsolódó következtetések levonására jelen a nemperes eljárásban nincs lehetőség. Ebben körben - ... országos népszavazási kezdeményezésének megsemmisítése, az általa előterjesztett kérdés hitelesítésének megtagadása - bírósági felülvizsgálati kérelem előterjesztése esetén a Kúria az Nsztv. szerinti másik eljárásban jogosult dönten.

A kifejtettek okán a Kúria a Ve. 231.§ (5) bekezdés b) pontját alkalmazva az NVB határozatát megváltoztatta.

A feljegyzett 10.000 forint illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

A Kúria határozata ellen a jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232.§ (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. március 3.

Kvk. III. 37. 223/2016/2. szám

*Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás előadó bíró, Dr.
Dobó Viola bíró*